

PRESUDA OPĆEG SUDA (treće vijeće)

6. srpnja 2010.(*)

„Tržišno natjecanje – Koncentracije – Odluka o nesukladnosti koncentracije sa zajedničkim tržištem – Pojam koncentracije – Prodaja svih stečenih udjela kako bi se ponovo uspostavilo stanje prije provedbe koncentracije – Odbijanje određivanja odgovarajućih mjera – Nenadležnost Komisije”

U predmetu T-411/07,

Aer Lingus Group plc sa sjedištem u Dublinu (Irska), koji su zastupali A. Burnside, *solicitor*, B. van de Walle de Ghelcke i T. Snels, odvjetnici, a zatim A. Burnside i B. van de Walle de Ghelcke,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju X. Lewis, É. Gippini Fournier i S. Noë, u svojstvu agenata,

tuženika,

koju podupire

Ryanair Holdings plc sa sjedištem u Dublinu (Irska), koji zastupaju J. Swift, *QC*, V. Power, A. McCarthy, D. Hull, *solicitors*, i G. Berrisch, *avocat*,

intervenijent,

povodom zahtjeva za poništenje Odluke Komisije C(2007) 4600 od 11. listopada 2007. o odbijanju zahtjeva tužitelja za pokretanje postupka na temelju članka 8. stavka 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (SL L 24, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavljje 8., svežak 5., str. 73.) i za usvajanje privremenih mjera na temelju članka 8. stavka 5. te uredbe,

OPĆI SUD (treće vijeće),

u sastavu: J. Azizi, predsjednik, E. Cremona i S. Frimodt Nielsen (izvjestitelj), suci,

tajnik: C. Kantza, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 7. srpnja 2009.,

donosi sljedeću

Presudu

Pravni okvir

1 Članak 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (SL L 24. str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 5., str. 73.), u dalnjem tekstu: Uredba o koncentracijama), naslovjen „Definicija koncentracije”, glasi:

„1. Koncentracija nastaje kada dođe do trajne promjene kontrole uslijed:

(a) spajanja dvaju ili više poduzetnika ili dijelova poduzetnika koji su prije bili nezavisni; ili

(b) stjecanja izravne ili neizravne kontrole nad cijelim ili nad dijelovima jednog ili više drugih poduzetnika od strane jedne ili više osoba koje već kontroliraju najmanje jednog poduzetnika ili od strane jednog ili više poduzetnika, bilo kupnjom vrijednosnih papira ili imovine na temelju ugovora ili na bilo koji drugi način.

2. Kontrola se temelji na pravima, ugovorima ili bilo kakvom drugom sredstvu, koje zasebno ili u kombinaciji, vodeći računa o svim činjeničnim i pravnim okolnostima, omogućava prevladavajući utjecaj na poduzetnika [...].”

2 U stavku 4. članka 8. Uredbe o koncentracijama, naslovlenom „Pravna snaga odluke Komisije”, određeno je sljedeće:

„Utvrdi li Komisija da je pojedina koncentracija:

(a) već bila provedena, a ocijenjena je nesukladnom sa zajedničkim tržištem

[...]

Komisija može:

– zahtijevati od predmetnih poduzetnika da ponište koncentraciju, posebno poništavanjem spajanja ili prodaje svih stečenih udjela ili imovine, kako bi ponovo uspostavili stanje prije provedbe predmetne koncentracije; u slučajevima kada ponovna uspostava stanja prije provedbe koncentracije nije moguća poništavanjem koncentracije, Komisija može poduzeti druge prikladne mjere za što skorije uspostavljanje takvog prethodnog stanja [kako bi se u mjeri u kojoj je to moguće, ponovno uspostavilo prethodno stanje],

– naređiti bilo koju drugu odgovarajuću mjeru, kako bi predmetni poduzetnici poništili koncentraciju ili poduzeti [poduzeli] druge mjere za uspostavljanje prethodnog stanja, u skladu sa svojom odlukom.

U slučajevima iz točke (a) prvog podstavka, mjere navedene u tom podstavku mogu se odrediti ili odlukom iz stavka 3. ili posebnom odlukom.”

- 3 Članak 8. stavak 5. Uredbe o koncentracijama glasi:

„Komisija može poduzeti odgovarajuće privremene mjere za ponovno uspostavljanje ili očuvanje uvjeta učinkovitog tržišnog natjecanja, ako je koncentracija:

[...]

(c) već provedena i ocijenjena nesukladnom sa zajedničkim tržištem.”

- 4 U stavku 3. članka 21. Uredbe o koncentracijama, naslovljenog „Primjena Uredbe i nadležnost”, određeno je sljedeće:

„Nijedna država članica ne primjenjuje svoje nacionalno zakonodavstvo o tržišnom natjecanju na koncentracije, koje su od značaja za cijelu Zajednicu.”

Činjenice iz kojih proizlazi spor

Stranke u sporu

- 5 Tužitelj Aer Lingus Group plc dioničko je društvo irskog prava. Nakon što ga je irska vlada privatizirala 2006., država je zadržala 25,35 % kapitala, a 2. listopada 2006. dionice Aer Lingus Group bile su uvrštene u burzovnu kotaciju. Aer Lingus Group je holdinško društvo društva Aer Lingus Ltd (u dalnjem tekstu skupno: Aer Lingus), zrakoplovnog trgovačkog društva sa sjedištem u Irskoj koje osigurava redovite letove iz zračnih luka ili u zračne luke u Dublinu, Corku i Shannonu.

- 6 Ryanair Holdings plc (u dalnjem tekstu: Ryanair) je trgovačko društvo koje kotira na burzi i koje osigurava redovite letove u 40 zemalja, uključujući letove između Irske i drugih europskih zemalja.

Ryanairova ponuda za preuzimanje društva Aer Lingus i stjecanje udjela

- 7 Dana 5. listopada 2006., odnosno tri dana nakon što su dionice društva Aer Lingus počele kotirati na burzi, društvo Ryanair objavilo je namjeru pokretanja javnog nadmetanja za sve dionice društva Aer Lingus (u dalnjem tekstu: javno nadmetanje). To javno nadmetanje bilo je pokrenuto 23. listopada 2006., rok za prihvatanje ponude bio je prvotno određen za 13. studenoga 2006., a potom ga je društvo Ryanair produljilo do 4. prosinca 2006., a zatim još jednom do 22. prosinca 2006.

- 8 Netom prije nego što je objavilo da namjerava pokrenuti javno nadmetanje društvo Ryanair na tržištu je već imalo 16,03 % udjela u društvu Aer Lingus. Dana 5. listopada 2006. društvo Ryanair povećalo je taj udjel na 19,21 %. Ubrzo potom društvo Ryanair steklo je dodatne dionice tako da je do 28. studenoga 2006. bilo vlasnikom 25,17 % dionica društva Aer Lingus. Taj je udio ostao nepromijenjen do kolovoza 2007. kada je društvo Ryanair, unatoč donošenju odluke Komisije Europskih zajednica od 27. lipnja 2007. navedene u točki 15. ove presude, steklo dodatnih 4,3 % udjela u kapitalu društva Aer Lingus i tako svoj udio povećalo na 29,3 %.

Ispitivanje i zabrana prijavljene koncentracije

- 9 Dana 30. listopada 2006. predložena koncentracija kojom je društvo Ryanair trebalo javnim nadmetanjem, u smislu članka 3. stavka 1. točke (b) Uredbe o koncentracijama, steći kontrolu nad društvom Aer Lingus, bila je prijavljena Komisiji u skladu s člankom 4. iste uredbe (u dalnjem tekstu: prijavljena koncentracija ili koncentracija).
- 10 Elektroničkom poštom od 19. prosinca 2006. društvo Ryanair obavijestilo je Komisiju da su njegovi stečeni udjeli dio njegovog plana za preuzimanje društva Aer Lingus.
- 11 Odlukom od 20. prosinca 2006. Komisija je utvrdila da postoje ozbiljne dvojbe glede sukladnosti proglašene koncentracije sa zajedničkim tržištem te je odlučila pokrenuti postupak temeljitog ispitivanja u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o koncentracijama. Koncentracija je u 7. uvodnoj izjavi te odluke opisana kako slijedi:
- „Budući da je društvo Ryanair prvih 19 % temeljnog kapitala društva Aer Lingus steklo u razdoblju kraćem od deset dana prije pokretanja javnog nadmetanja, a dodatnih 6 % ubrzo potom, cijeli postupak koji se sastoji od stjecanja dionica prije i tijekom razdoblja javnog nadmetanja kao i sâma objava javnog nadmetanja smatra se pojedinačnom koncentracijom u smislu članka 3. Uredbe o koncentracijama”.
- 12 Otvaranje postupka temeljitog ispitivanja dovelo je do toga da javno nadmetanje društva Ryanair ne proizvodi učinke do konačne odluke u toj stvari. Naime, prema irskom pravu o preuzimanju, javna nadmetanja koja podliježu kontroli Komisije ne proizvode učinke kada Komisija pokrene postupak iz članka 6. stavka 1. točke (c) Uredbe o koncentracijama. Međutim, u priopćenju za javnost od 20. prosinca 2006. glavni direktor društva Ryanair izjavio je:
- „Društvo Ryanair ponovno potvrđuje svoju namjeru preuzimanja društva Aer Lingus te će nastaviti taj postupak, koji će – prema našem mišljenju – završiti uspješnim okončanjem II. faze ispitivanja.”
- 13 Dana 3. travnja 2007. Komisija je društvu Ryanair u skladu s člankom 18. Uredbe o koncentracijama poslala obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku. U točki 7. te obavijesti prijavljena je koncentracija opisana istim riječima kojima je opisana u odluci o pokretanju postupka temeljitog preispitivanja.
- 14 U svojem odgovoru od 17. travnja 2007. na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku društvo Ryanair obavijestilo je Komisiju da do okončanja postupka temeljitog ispitivanja ne namjerava ostvarivati svoja glasačka prava povezana s dionicama društva Aer Lingus te da mu te dionice ni u kojem slučaju ne omogućavaju kontrolu nad društvom Aer Lingus.
- 15 Dana 27. lipnja 2007. Komisija je na temelju članka 8. stavka 3. Uredbe o koncentracijama izjavila da prijavljena koncentracija nije sukladna sa zajedničkim tržištem (Odluka C (2007) 3104, predmet COMP/M.4439 – Ryanair/Aer Lingus; u dalnjem tekstu: odluka Ryanair). Ta je odluka predmet postupka T-342/07, Ryanair/Komisija, u kojem društvo Aer Lingus intervenira u potporu Komisije.
- 16 12. uvodna izjava Odluke Ryanair glasi:

„Budući da je društvo Ryanair prvih 19 % temeljnog kapitala društva Aer Lingus steklo u razdoblju kraćem od 10 dana prije pokretanja javnog nadmetanja, a dodatnih 6 % ubrzo nakon toga, te s obzirom na objašnjenja društva Ryanair u vezi s gospodarskim ciljem koji je željelo postići u trenutku sklapanja tih poslova, cijeli postupak koji se sastoji od stjecanja dionica prije i tijekom razdoblja javnog nadmetanja kao i samo javno nadmetanje smatra se pojedinačnom koncentracijom u smislu članka 3. Uredbe o koncentracijama.”

Prepiska između društva Aer Lingus i Komisije tijekom postupka ispitivanja koncentracije

- 17 Tijekom postupka ispitivanja koncentracije društvo Aer Lingus podnijelo je Komisiji niz očitovanja u vezi s udjelom društva Ryanair u kapitalu društva Aer Lingus.
- 18 Već tijekom postupka prethodnog ispitivanja društvo Aer Lingus je od Komisije zatražilo da udio društva Ryanair i njegovo javno nadmetanje smatra pojedinačnom koncentracijom. Nakon odluke o pokretanju postupka temeljitog ispitivanja, tijekom kojega je Komisija smatrala da ta dva elementa čine pojedinačnu koncentraciju, društvo Aer Lingus je dopisom od 25. siječnja 2007. te potom dopisom od 7. lipnja 2007. zatražilo od Komisije da društvu Ryanair naloži prodaju njegovog udjela u kapitalu tog društva i donese potrebne privremene mjere u skladu s člankom 8. stavcima 4. i 5. Uredbe o koncentracijama. Podredno, ako bi Komisija utvrdila da nema ovlasti postupiti na temelju tih odredaba, društvo Aer Lingus je od nje zatražilo da proglaši da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje nisu bila sprječena da na temelju članka 21. stavka 3. Uredbe o koncentracijama izvršavaju svoje ovlasti u vezi s tim udjelom.
- 19 Dana 27. lipnja 2007., odnosno na dan donošenja odluke Ryanair, Glavna uprava Komisije (GU) za tržišno natjecanje obavijestila je pisanim putem društvo Aer Lingus da službe Komisije nemaju ovlasti naložiti društvu Ryanair da proda svoj manjinski udjel ili donijeti druge mjere za ponovnu uspostavu stanja prije provedbe koncentracije u skladu s člankom 8. stavcima 4. i 5. Uredbe o koncentracijama. GU za tržišno natjecanje dodao je da to stajalište ne dovodi u pitanje ovlasti država članica da prema potrebi primijene svoje nacionalno zakonodavstvo o tržišnom natjecanju na stjecanje manjinskog udjela društva Ryanair u kapitalu društva Aer Lingus.

Prepiska između društva Aer Lingus i Komisije nakon odluke Ryanair, poziv na postupanje na temelju članka 232. UEZ-a i pobijana odluka

- 20 Odluka Ryanair kojom se zabranjuje provedba koncentracije Ryanair/Air Lingus ne sadržava nikakvu mjeru koja se odnosi na 25,17-postotni udjel društva Ryanair u kapitalu društva Aer Lingus.
- 21 Dana 12. srpnja 2007. društvo Aer Lingus uputilo je Komisiji, Irish competition Authorityju (tijelo nadležno za tržišno natjecanje, Irska), Officeu for Fair Trading (tijelo Ujedinjene Kraljevine za pošteno trgovanje) i Bundeskartellamtu (njemačko savezno tijelo nadležno za tržišno natjecanje) memorandum u kojem ih je pozvalo da usvoje zajedničko stajalište o tijelu nadležnom za taj udjel u kapitalu. Prema mišljenju tužitelja, taj je memorandum bio upućen Officeu for Fair Trading i Bundeskartellamt u mjeri u kojoj su na temelju nacionalnih odredbi o kontroli koncentracija ta tijela nadležna poduzimati radnje u vezi s manjinskim udjelima, a Irish Competition Authorityju u mjeri

u kojoj su oba društva o kojima je riječ irska i jer potrošači na koje koncentracija najviše utječe imaju prebivalište u Irskoj.

- 22 Dopisom od 3. kolovoza 2007. službe Komisije ponovile su svoje stajalište da nisu nadležne da društvu Ryanair nalože prodaju njegova udjela u kapitalu, ali da to ne sprečava države članice da primijene svoje zakonodavstvo o tržišnom natjecanju.
- 23 Dana 17. kolovoza 2007. društvo Aer Lingus uputilo je povjereniku za tržišno natjecanje dopis u kojem je od Komisije zatražilo da postupi na temelju članka 232. UEZ-a i pokrene postupak na temelju članka 8. stavka 4. Uredbe o koncentracijama te da usvoji privremene mjere na temelju članka 8. stavka 5. te uredbe ili da službeno izjavи da nije za to ovlaštena. Društvo Aer Lingus je osim toga zatražilo da Komisija u pogledu 25,17-postotnog udjela društva Ryanair u njegovu kapitalu usvoji stajalište o tumačenju članka 21. Uredbe o koncentracijama.
- 24 Dana 11. listopada 2007. društvo Aer Lingus primilo je odgovor Komisije (u dalnjem tekstu: pobijana odluka).
- 25 Prvo, Komisija odbija zahtjev društva Aer Lingus za pokretanje postupka protiv društva Ryanair na temelju članka 8. stavka 4. Uredbe o koncentracijama. Podsjeća da iz članka 3. stavaka 1. i 2. Uredbe o koncentracijama proizlazi da koncentracija nastaje samo kada poduzetnik stekne kontrolu nad drugim poduzetnikom, odnosno mogućnost izvršavanja prevladavajućeg utjecaja na njega (točka 8. pobijane odluke). Komisija isto tako napominje da iz članka 8. stavka 4. te uredbe proizlazi da ako utvrdi da je koncentracija već provedena i da je ocijenjena nesukladnom sa zajedničkim tržištem, može od predmetnih poduzetnika zahtijevati da ponište koncentraciju, osobito prodajom svih stečenih udjela ili imovine kako bi se ponovno uspostavilo stanje prije provedbe koncentracije. Komisija podsjeća da može odrediti i svaku drugu odgovarajuću mjeru kako bi predmetni poduzetnici poništili koncentraciju ili poduzeli mjere za ponovnu uspostavu stanja prije provedbe koncentracije (točka 9.).
- 26 Komisija potom primjenjuje te odredbe na sporni slučaj i u točkama 10. i 11. pobijane odluke izvodi zaključak da prijavljena koncentracija nije bila provedena i da sporni udjel ne osigurava društvu Ryanair kontrolu nad društvom Aer Lingus. U tim je točkama navedeno sljedeće:
- „10. Komisija smatra da koncentracija koja je predmet ispitivanja u ovom slučaju nije bila provedena. Društvo Ryanair nije steklo nadzor nad društvom Aer Lingus, a odluka [Ryanair] pak isključuje mogućnost da društvo Ryanair stekne kontrolu nad društvom Aer Lingus u budućnosti u okviru prijavljene koncentracije. Stoga se poslovi izvršeni tijekom postupka pred Komisijom ne mogu smatrati dijelom provedene koncentracije.
11. S tim u vezi valja naglasiti da manjinski 25,17-postotni udio u kapitalu ne osigurava društvu Ryanair činjeničnu ili pravnu kontrolu nad društvom Aer Lingus u smislu članka 3. stavka 2. Uredbe o koncentracijama. Iako u određenim okolnostima manjinski udjeli mogu dovesti do izvršavanja kontrole, Komisija ne raspolaže nijednom informacijom da su takve okolnosti prisutne u ovom slučaju. Naime, prema informacijama kojima raspolaže Komisija, prava društva Ryanair kao manjinskog dioničara (osobito pravo na suprotstavljanje takozvanim „posebnim rezolucijama“ u skladu s Irish Company Acts (irsko zakonodavstvo o trgovačkim društvima)) povezana su isključivo s pravima zaštite

manjinskih dioničara. Ta prava pak ne osiguravaju kontrolu u smislu članka 3. stavka 2. Uredbe o koncentracijama. Osim toga, čini se da sâmo društvo Aer Lingus ne navodi da bi taj manjinski udjel mogao dovesti do kontrole društva Ryanair nad društvom Aer Lingus niti je Komisiji dostavilo dokaze o takvoj kontroli.”

- 27 Inače, u točkama 12. i 13. pobijane odluke Komisija osporava analizu društva Aer Lingus, prema kojoj manjinski udio društva Ryanair u njegovu kapitalu predstavlja djelomičnu provedbu koncentracije koju je Komisija proglašila nesukladnom sa zajedničkim tržištem i koju bi trebalo poništiti u skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe o koncentracijama.

„12. Predloženo tumačenje stjecanja manjinskog udjela kao „djelomična provedba” na koju se odnosi članak 8. stavak 4. Uredbe o koncentracijama teško je pomiriti s tekstrom te odredbe koji se jasno odnosi na koncentraciju koja je „već bila provedena”. Budući da nedostaje glavni element koncentracije u smislu Uredbe o koncentracijama, a to je stjecanje kontrole, u ovom slučaju nije moguće govoriti o koncentraciji koja je „već bila provedena” pa od stranaka stoga nije moguće zahtijevati da „ponište koncentraciju”. Nadležnost Komisije ograničena je na situacije u kojima stjecatelj ima kontrolu nad svojim cilnjim subjektom. Svrha odluka donesenih na temelju članka 8. stavka 4. Uredbe o koncentracijama jest otkloniti negativne učinke na tržišno natjecanje koji bi mogli biti posljedica provedbe koncentracije kako je određena člankom 3. te uredbe. U ovom slučaju takvi negativni učinci ne mogu nastati jer predloženom koncentracijom društvo Ryanair nije steklo i ne može steći kontrolu nad društvom Aer Lingus.

13. S tim u vezi ovaj se slučaj jasno razlikuje od situacije u prijašnjim predmetima u kojima je bio primjenjen članak 8. stavak 4. Uredbe o koncentracijama, kao što je predmet Tetra Laval/Sidel ili predmet Schneider/LeGrand, u kojima je javno nadmetanje već bilo uspješno okončano te je stjecatelj stekao kontrolu nad cilnjim subjektom.”

- 28 U mjeri u kojoj se u članku 8. stavku 5. Uredbe o koncentracijama za određivanje situacija u kojima Komisije može djelovati koristi isti izraz kao u članku 8. stavku 4., te vodeći računa o činjenici da u ovom slučaju koncentracija nije bila provedena, Komisija zbog istih razloga odbija zahtjev društva Aer Lingus za donošenje privremenih mjera na temelju članka 8. stavka 5. te uredbe (vidjeti točke 15. do 17. pobijane odluke).

- 29 Drugo, što se tiče zahtjeva za tumačenje članka 21. Uredbe o koncentracijama glede 25,17-postotnog udjela društva Ryanair u kapitalu društva Aer Lingus, Komisija navodi da se stavkom 3. toga članka samo nameće obveza državama članicama, dok se Komisiji ne dodjeljuju nikakve posebne dužnosti ili nadležnosti. Komisija zato smatra da nije ovlaštena dati pravno obvezujuće tumačenje odredbe upućene državama članicama i da ne može odgovoriti na zahtjev za tumačenje koji je postavilo društvo Aer Lingus (točke 20. do 25. i točka 26., zadnja rečenica, pobijane presude).

- 30 Komisija isto tako navodi da ako država članica ne poštuje članak 21. stavak 3. Uredbe o koncentracijama, Komisija i dalje ima ovlast protiv te države pokrenuti postupak zbog povrede na temelju članka 226. UEZ-a (točka 21. pobijane odluke). Isto tako, da je društvo Aer Lingus smatralo da je u vezi s manjinskim udjelom društva Ryanair nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje dužno poduzeti radnje na temelju svojeg nacionalnog zakonodavstva o tržišnom natjecanju, moglo je taj predmet uputiti tom tijelu i/ili nadležnom nacionalnom sudu. Da je nacionalni sud smatrao da je, da bi donio

presudu, potrebno tumačenje članka 21. stavka 3. Uredbe o koncentracijama, mogao je od Suda zatražiti da na temelju članka 234. UEZ-a donese prethodnu odluku o tumačenju te odredbe i osigura dosljedno tumačenje spornog prava Zajednice (točka 23. pobijane odluke).

Postupak i zahtjevi stranaka

- 31 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 19. studenoga 2007. tužitelj je na temelju članka 230. četvrtog stavka UEZ-a pokrenuo ovaj postupak za poništenje pobijane odluke.
- 32 Zasebnim aktom podnesenim istoga dana tužitelj je na temelju članka 242. UEZ-a podnio i zahtjev za privremenu pravnu zaštitu kao i suspenziju primjene pobijane odluke.
- 33 Rješenjem od 18. ožujka 2008. u predmetu Aer Lingus Group/Komisija (T-411/07 R, Zb., str. II-411.) predsjednik Općeg suda odbio je zahtjev za privremenu pravnu zaštitu i suspenziju primjene pobijane odluke.
- 34 Zasebnim aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 19. studenoga 2007., tužitelj je na temelju članka 76.a Poslovnika Općeg suda podnio i zahtjev za ubrzani postupak. Dopisom od 5. prosinca 2007. Komisija je podnijela očitovanja na taj zahtjev.
- 35 Odlukom od 11. prosinca 2007. Opći sud (treće vijeće) odbilo je zahtjev za ubrzani postupak.
- 36 Rješenjem od 23. svibnja 2008. predsjednik trećeg vijeća Općeg suda dopustio je društvu Ryanair da intervenira u postupak u prilog zahtjevu Komisije.
- 37 U dopisu koji je tajništvo Općeg suda telefaksom zaprimilo 4. kolovoza 2008. Ryanair je naveo da smatra da su očitovanja koja je Komisija podnijela u svojim podnescima dostatna i da zato on neće podnijeti intervencijski podnesak. Taj je dopis sadržavao njegove zahtjeve u ovom postupku.
- 38 Na temelju izvještaja suca izvjestitelja Opći sud (treće vijeće) odlučilo je otvoriti usmeni dio postupka.
- 39 Na raspravi održanoj 7. srpnja 2009. saslušana su izlaganja stranaka i njihovi odgovori na pitanja Općeg suda.
- 40 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:
 - poništi pobijanu odluku;
 - naloži Komisiji snošenje troškova.
- 41 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

- odbije tužbu kao neosnovanu u dijelu u kojem se odnosi na odbijanje Komisije da pokrene postupak na temelju članka 8. stavka 4. Uredbe o koncentracijama i da doneše privremene mjere na temelju članka 8. stavka 5. te uredbe;
- proglaši tužbu nedopuštenom ili, podredno, odbije tužbu kao neosnovanu u dijelu u kojem se odnosi na odbijanje Komisije da protumači članak 21. stavak 3. Uredbe o koncentracijama;
- naloži tužitelju snošenje troškova.

42 Društvo Ryanair od Općeg suda zahtjeva da:

- odbije tužbu;
- naloži tužitelju snošenje troškova u vezi s intervencijom.

Pravo

43 Tužitelj u prilog svojoj tužbi navodi dva tužbena razloga: prvi tužbeni razlog temelji se na povredi članka 8. stavaka 4. i 5. Uredbe o koncentracijama, a drugi na povredi članka 21. stavka 3. iste uredbe. U mjeri u kojoj tužitelj drugi tužbeni razlog predstavlja tako da ga usko povezuje s prvim, što je bilo potvrđeno na raspravi na kojoj je tužitelj naveo da se drugi tužbeni razlog može smatrati dijelom prvoga, Opći sud će ova tužbena razloga ispitati zajedno.

Argumenti stranaka

44 Glede prvog tužbenog razloga, koji se temelji na povredi članka 8. stavaka 4. i 5. Uredbe o koncentracijama, tužitelj navodi da je Komisija u pobijanoj odluci prekršila te odredbe jer je nakon odluke Ryanair koja je zabranjivala provedbu predložene koncentracije utvrdila da nije ovlaštena od društva Ryanair zahtijevati prodaju njegovog manjinskog udjela u kapitalu društva Aer Lingus, donijeti odgovarajuće mjere kako bi se ponovno uspostavilo stanje prije koncentracije ili donijeti privremene mjere.

45 Kao prvo, tužitelj osporava tvrdnju iz točke 12. pobijane odluke prema kojoj „u ovom slučaju [...] negativni učinci [na tržišno natjecanje] ne mogu nastati, jer predloženom koncentracijom društvo Ryanair nije steklo i ne može steći kontrolu nad društvom Aer Lingus”. Upravo suprotno, tvrdi da udjel društva Ryanair ima značajne negativne učinke na tržišno natjecanje i kada u takvim okolnostima Komisija ne bi imala ovlast na temelju članka 8. stavaka 4. i 5. Uredbe o koncentracijama otkloniti takve učinke, ta uredba i nadležnost Zajednice za osiguravanje „nenarušenog tržišnog natjecanja” sadržavale bi ozbiljnu prazninu.

46 Tužitelj ističe da značajni negativni učinci na tržišno natjecanje koji su posljedica udjela društva Ryanair u društvu Aer Lingus uključuju sljedeće: Ryanair je iskoristio svoj udio kako bi pokušao dobiti pristup povjerljivim strateškim planovima i poslovnim tajnama društva Aer Lingus; zaustavio je posebnu rezoluciju o povećanju kapitala društva Aer Lingus i zatražio sazivanje dviju izvanrednih glavnih skupština kako bi poništio njegove

strateške odluke. Osim toga, Ryanair je iskoristio svoj položaj dioničara kako bi pokrenuo kampanju protiv uprave društva Aer Lingus i zaprijetilo njegovim direktorima tužbama zbog povrede njihovih zakonskih obveza prema njemu. Te činjenice slabe položaj društva Aer Lingus kao učinkovitog konkurenta društva Ryanair.

- 47 S gospodarskog aspekta takva vrsta manjinskog udjela između konkurenata u položaju duopola sama po sebi narušava tržišno natjecanje. Društvo Ryanair ima manji poticaj tržišno se natjecati s društvom Aer Lingus, jer kao dioničar želi očuvati vrijednost svojeg udjela i osigurati profitabilnost društva Aer Lingus. Takav udio mijenja interes stranaka jer potiče povišenja cijena i prešutne dogovore, što narušava tržišno natjecanje. Osim toga, kao posljedica udjela društva Ryanair umanjena je tržišna i finansijska privlačnost društva Aer Lingus.
- 48 Tvrđnja koju osporava društvo Aer Lingus protivna je i prijašnjoj praksi Komisije navedenoj u Odluci Komisije 2004/103/EZ od 30. siječnja 2002. o mjerama namijenjenima ponovnoj uspostavi učinkovitog tržišnog natjecanja u skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 4064/89 od 21. prosinca 1989. o kontroli koncentracija između poduzetnika (predmet COMP/M.2416 – Tetra Laval/Sidel) (SL 2004. L 38., str. 1.) (u dalnjem tekstu: odluka Tetra Laval), u kojoj je Komisija utvrdila da se društvu Tetra Laval ne može dopustiti zadržavanje udjela u društvu Sidel, i u Odluci 2004/276/EZ od 30. siječnja 2002. o obvezi odvajanja poduzetnikâ na temelju članka 8. stavka 4. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 4064/89 (predmet COMP/M.2283 – Schneider/Legrand) (SL 2004. L 101, str. 134.) (u dalnjem tekstu: odluka Schneider), u kojoj je Komisija utvrdila da udio društva Schneider koji iznosi manje od 5 % kapitala društva Legrand nema negativne učinke na tržišno natjecanje. U vezi s tim tužitelj osporava tvrdnju Komisije iz točke 13. pobijane odluke prema kojoj se situacija u ovom predmetu razlikuje od one u predmetima Tetra Laval i Schneider, u kojima je javno nadmetanje već bilo u cijelosti provedeno te je stjecatelj stekao kontrolu nad ciljnim subjektom. Ta razlika nije relevantna kada je riječ o ocjeni tvrdnje iz točke 12. te odluke prema kojoj „kada nema kontrole”, nema negativnih učinaka na tržišno natjecanje. U predmetima Tetra Laval i Schneider Komisija je zauzela upravo suprotno stajalište, odnosno da bi, čak i kada bi se odgovarajući udjeli smanjili na razinu koja ne omogućava izvršavanje „kontrole”, manjinski udio ipak imao za posljedicu neprihvatljivo narušavanje tržišnog natjecanja. Osim toga, ovdje je sporna koncentracija i dalje potencijalna koncentracija. Nevažno je je li ili ne javno nadmetanje prestalo proizvoditi pravne učinke jer je društvo Ryanair imalo i još ima namjeru preuzeti društvo Aer Lingus. Razlike u nacionalnim propisima primjenjivima na javno nadmetanje ne mogu poslužiti kao opravdanje za to da jedan stjecatelj smije zadržati manjinski udio, dok se od drugoga zahtijeva da ga proda. U oba slučaja učinak na tržišno natjecanje je isti. U ovom predmetu, donošenje odluke Ryanair ne može imati za učinak lišavanje Komisije njezine nadležnosti ispitivanja narušavanja tržišnog natjecanja koje dijelom proizlazi iz koncentracije koju je već zabranila.
- 49 Tužitelj se poziva i na praksu United Kingdom Competition Commission (komisija Ujedinjene Kraljevine za tržišno natjecanje), koja je u listopadu 2007. privremeno utvrdila da stjecanje od strane društva BSkyB 17,9 % dionica društva ITV može znatno smanjiti tržišno natjecanje zbog nestanka rivalstva između tih dvaju društava i zbog mogućnosti društva BSkyB da bitno utječe na upravu društva ITV.

- 50 Kao drugo, tužitelj tvrdi da članak 8. stavak 4. Uredbe o koncentracijama treba tumačiti na način da se u ovom slučaju primjenjuje na udio društva Ryanair stečen na temelju zabranjene koncentracije. Isto rasuđivanje se *mutatis mutandis* primjenjuje na nadležnost Komisije za usvajanje privremenih mjera na temelju članka 8. stavka 5. točke (c) te uredbe.
- 51 Prije svega, Uredbu o koncentracijama treba tumačiti s obzirom na njezin cilj. Suočeni s izborom između dvaju mogućih tumačenja Uredbe, i Sud i Opći sud naveli su da bi uže tumačenje lišilo Uredbu o koncentracijama njezina korisnog učinka, a da je šire tumačenje u skladu s tekstom Uredbe o koncentracijama, čak i ako to nije izrijekom navedeno. Tumačenje članka 8. stavaka 4. i 5. Uredbe o koncentracijama, koje je primijenila Komisija, u suprotnosti je sa njezinom svrhom, a to je osigurati sustav nenarušenog tržišnog natjecanja u skladu s člankom 3. točkom (g) UEZ-a. Pristup Komisije čini Europsku uniju nemoćnom u pogledu narušavanja tržišnog natjecanja koje se javlja kao posljedica manjinskog udjela društva Ryanair, iako je taj udio bio stečen u okviru zabranjene koncentracije.
- 52 Što se tiče zahtjeva za primjenu članka 8. stavka 4. Uredbe o koncentracijama, koji zahtijeva postojanje koncentracije koja je „već bila provedena” i koja je bila „ocijenjena [...] nesukladnom sa zajedničkim tržištem”, tužitelj napominje da Komisija tu odredbu tumači potpuno doslovno, jer u točki 10. pobijane odluke navodi da „koncentracija koja je predmet ispitivanja u ovom slučaju nije bila provedena” i da se „[s]toga [...] poslovi izvršeni tijekom postupka pred Komisijom ne mogu smatrati dijelom provedene koncentracije”. To je tumačenje pogrešno jer Komisija smatra da se „poslovi” koje treba ispitati u pobijanoj odluci razlikuju od koncentracije ispitane u uvodnoj izjavi 12. odluke Ryanair (vidjeti točku 16. ove presude). To je tumačenje isto tako pogrešno jer Komisija izjednačava izraz „provedena” iz članka 8. stavka 4. točke (a) Uredbe o koncentracijama sa „stečenom kontrolom” u smislu članka 3. stavka 2. te uredbe. Prema mišljenju tužitelja, jasno je da je u ovom slučaju koncentracija bila provedena putem poslova koji su dio zabranjene koncentracije i koja su društву Ryanair omogućila stjecanje (i držanje) više od 25 % kapitala društva Aer Lingus. Činjenica da koncentracija nikada nije bila u cijelosti provedena jer je to Komisija spriječila ne znači da koncentracija nije bila provedena, makar samo djelomično, poslovima iz uvodne izjave 12. odluke Ryanair. S tim u vezi, tvrdnja Komisije iz točke 12. pobijane odluke da pojам „djelomično provedene” koncentracije nema potporu u tekstu članka 8. stavka 4. jest točna, ali nije od velike koristi, jer se u tekstu te odredbe potpuna provedba u smislu stjecanja kontrole ni ne traži. Prema mišljenju tužitelja, vodeće načelo članka 8. stavka 4. Uredbe o koncentracijama nije stjecanje kontrole, nego potreba ponovne uspostave stutusa *quo ante* poništavanjem poslova koji su dio zabranjene koncentracije.
- 53 Koherentni pristup pojmu „provedbe” trebao bi dovesti do ispitivanja značenja tog izraza i s obzirom na članak 7. stavak 1. Uredbe o koncentracijama, prema kojem se koncentracija od značaja za cijelu Zajednicu ne „provodi” ili prije nego što bude prijavljena ili dok se ne ocijeni sukladnom sa zajedničkim tržištem. Na temelju prakse Komisije u vezi s tim moguće je zaključiti da Komisija smatra da ta odredbe omogućava sprečavanje djelomičnih provedbi, uključujući poslove koji vode do prijenosa kontrole. U ovom slučaju Komisija je od društva Ryanair dobila potvrdu da neće ostvarivati prava glasa povezana s njegovim udjelom u društvu Aer Lingus, iako ostvarivanje tih prava nije istovrijedno izvršavanju kontrole. Stoga je ovdje doista bilo riječi o izbjegavanju mogućih negativnih učinaka na tržišno natjecanje.

- 54 Tužitelj isto tako tvrdi da pojam „provedbe koncentracije” korišten u članku 8. stavcima 4. i 5. te članku 7. može imati tri značenja, a da pritom nije potrebno procjenjivati različite jezične inačice Uredbe o koncentracijama: cjelovita provedba koncentracije, djelomična provedba cijele koncentracije ili cjelovita provedba dijela koncentracije. Ta je dvosmislenost postala očitom u ovom predmetu, u kojem je Komisija zabranila koncentraciju sastavljenu od dva dijela (stjecanje dionica na tržištu i javno nadmetanje), od kojih je bio proveden samo onaj prvi.
- 55 U vezi s drugim tužbenim razlogom, koji se temelji na povredi članka 21. stavka 3. Uredbe o koncentracijama, tužitelj tvrdi da su pogrešni zaključci Komisije glede primjene članka 8. stavaka 4. i 5. te uredbe doveli do pogrešnog tumačenja te odredbe. Naime, ako se pokaže da je za usvajanje mjera dezinvestiranja u vezi s udjelom koji je u vlasništvu društva Ryanair doista nadležna Komisija, tada na temelju članka 21. stavka 3. nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje nemaju nikakvu nadležnost u tom pogledu. Taj pristup podupire načelo „sve na jednom mjestu”. Ako je taj pristup ispravan, Komisija je u pobijanoj odluci prekršila članka 21. stavak 3. Uredbe o koncentracijama jer nije nedvosmisleno navela da ta odredba prijeći posredovanje nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje pa je tako ostavila otvorenom mogućnost posredovanja tih tijela. To kršenje je utoliko teže jer su mjerodavna nacionalna tijela donijela suprotna mišljenja. Koherentno tumačenje članka 8. stavaka 4. i 5. uredbe isključuje svako tumačenje članka 21. stavka 3. koje bi države članice spriječilo da primjenjuju svoje nacionalno pravo na udio društva Ryanair jednom kada se taj udio odijeli od javnog nadmetanja, a Komisiju lišava ovlasti da ispita taj udio u skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe o koncentracijama. U suprotnome bi udio društva Ryanair uživao imunitet od sudskega postupaka kako u Europskoj uniji tako i u državama članicama.
- 56 Komisija osporava te tvrdnje. Osobito napominje da se Uredba o koncentracijama primjenjuje samo na „koncentracije” koje odgovaraju definiciji iz članka 3. te uredbe. U tom kontekstu stjecanje manjinskog udjela, koji ne omogućava „nadzor” kao takav, ne predstavlja „koncentraciju” u smislu Uredbe o koncentracijama. Komisija također ističe da joj se člankom 21. stavkom 3. uredbe ne dodjeljuju nikakve posebne dužnosti ili ovlasti i da ona stoga nema ovlast tumačiti tu odredbu kada je u skladu s člankom 232. UEZ-a pozvana djelovati.

Ocjena Općeg suda

- 57 U svojem pozivu Komisiji da djeluje, društvo Aer Lingus u biti tvrdi da udio koji je društvo Ryanair steklo u njegovom kapitalu prije ili tijekom javnog nadmetanja predstavlja djelomičnu provedbu koncentracije koju je Komisija ocijenila nesukladnom. Zato tvrdi da bi Komisija, kako bi se ponovno uspostavili uvjeti za učinkovito tržišno natjecanje, trebala zahtijevati, u skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe o koncentracijama, prodaju svih dionica koje je društvo Ryanair steklo (vidjeti točke 8., 23., 44. i sljedeće gore).
- 58 U pobijanoj odluci Komisija odbija taj zahtjev za pokretanje postupka protiv društva Ryanair na temelju članka 8. stavka 4. Uredbe o koncentracijama, smatrajući da koncentracija koju je taj poduzetnik prijavio nije bila provedena i da sporni udio ne omogućava društву Ryanair kontrolu nad društvom Aer Lingus. Komisija isto tako smatra da, u slučaju nepostojanja koncentracije koja je provedena na način određen

Uredbom o koncentracijama, tumačenje koje je predložio tužitelj nadilazi granice njegovih ovlasti (vidjeti točke 25. do 27. ove presude).

- 59 Kako bi se ocijenila zakonitost pobijane odluke s obzirom na Komisiji dodijeljenu ovlast da od poduzetnika zahtjeva poništenje koncentracije, osobito prodajom svih dionica stečenih u drugom poduzetniku, u obzir treba uzeti mjerodavni trenutak određen člankom 8. stavkom 4. Uredbe o koncentracijama, koji pretpostavlja postojanje „koncentracije” koja je „već provedena” i koja je „ocijenjena [...] nesukladnom sa zajedničkim tržištem” (vidjeti točku 2. ove presude).
- 60 U tom pogledu, pobijana je odluka doista bila donesena u trenutku kada je Komisija ocijenila da je koncentracija koju je prijavilo društvo Ryanair nesukladna sa zajedničkim tržištem. Budući da u odluci Ryanair, u kojoj je bilo utvrđeno da je prijavljena koncentracija nesukladna na temelju članka 8. stavka 3. Uredbe o koncentracijama, Komisija nije razmatrala pitanje manjinskog udjela društva Ryanair u društvu Aer Lingus, ona to još uvijek može učiniti u posebnoj odluci donesenoj na temelju članka 8. stavka 4., *in fine*, te uredbe.
- 61 Međutim, kao što je to ispravno navedeno u pobijanoj odluci, drugi uvjet predviđen člankom 8. stavkom 4. Uredbe o koncentracijama nije ispunjen jer prijavljena koncentracija nije bila provedena. U ovom slučaju, od trenutka donošenja odluke o nesukladnosti sa zajedničkim tržištem društvo Ryanair više nije moglo ni pravno ni stvarno izvršavati kontrolu nad društvom Aer Lingus ili na tog poduzetnika izvršavati prevladavajući utjecaj.
- 62 S pravnog aspekta, pojam koncentracije koji se koristi u Uredbi o koncentracijama važan je jer predstavlja temelj za nadležnost Komisije po osnovi te uredbe. Naime, Uredba o koncentracijama primjenjuje se na sve koncentracije od značaja za cijelu Zajednicu (članak 1. stavak 1.). Pojam koncentracije definiran je u članku 3. te uredbe. Prema navedenom članku 3. stavku 1. smatra se da koncentracija nastaje kada dođe do trajne promjene kontrole uslijed, primjerice, spajanja dvaju poduzetnika ili stjecanja kontrole nad jednim poduzetnikom od strane drugog poduzetnika. U članku 3. stavku 2. pobliže je navedeno da ta kontrola proizlazi iz prava, ugovorâ ili drugih sredstava koja omogućavaju izvršavanje prevladavajućeg utjecaja na predmetnog poduzetnika.
- 63 Tako je svaki posao ili skupina poslova koja dovodi do „trajne promjene kontrole” jer „omogućava prevladavajući utjecaj na predmetnog poduzetnika” koncentracija za koju se smatra da je bila provedena u smislu Uredbe o koncentracijama. Zajednička obilježja tih koncentracija su sljedeća: kada su prije pravnog posla za neku gospodarsku djelatnost postajala dva različita poduzetnika, nakon tog posla postojat će samo jedan. Budući da se ne radi o slučaju pripajanja koji pretpostavlja da će jedan od dvaju poduzetnika prestati postojati, Komisija treba utvrditi hoće li kao posljedica provedbe koncentracije jedan od poduzetnika steći ovlast kontrole nad drugim, odnosno ovlast koju prethodno nije imao. Ta ovlast kontrole sastoji se od mogućnosti izvršavanja prevladavajućeg utjecaja na poduzetnika, osobito kada poduzetnik koji ima tu ovlast može drugom poduzetniku nametnuti moguća rješenja u vezi s njegovim strateškim odlukama.
- 64 Iz prethodno navedenoga proizlazi da stjecanje udjela u kapitalu koji sami po sebi ne omogućavaju kontrolu kako je određena člankom 3. Uredbe o koncentracijama nije koncentracija za koju se smatra da je bila provedena u smislu te uredbe. U tom se

pogledu pravo Europske unije razlikuje od prava nekih država članica, čija nacionalna tijela imaju na temelju odredbi nacionalnog prava o kontroli koncentracija ovlast poduzeti radnje u vezi s manjinskim udjelima u širem smislu (vidjeti točke 21. i 49. ove presude).

- 65 Suprotno tužiteljevim tvrdnjama, pojam koncentracije nije moguće proširiti na slučajeve u kojima, kad nema stjecanja kontrole, dotični udjeli sami po sebi ne omogućavaju izvršavanje prevladavajućeg utjecaja na drugog poduzetnika, nego su u širem smislu dio prijavljene koncentracije koju je ispitivala Komisija i koja je nakon tog ispitivanja bila ocijenjena nesukladnom sa zajedničkim tržištem, a da pritom nije došlo ni do kakve promjene kontrole u gore navedenom smislu.
- 66 Komisija nema tu ovlast na temelju Uredbe o koncentracijama. Prema samome tekstu članka 8. stavka 4. uredbe, ovlast nalaganja prodaje svih dionica koje je jedan poduzetnik stekao u drugome postoji samo „kako bi ponovo uspostavili stanje prije provedbe predmetne koncentracije”. Ako nije došlo do stjecanja kontrole, Komisija nema ovlast zahtijevati poništenje koncentracije. Da je zakonodavac želio Komisiji dati šire ovlasti od onih određenih Uredbom o koncentracijama, bio bi predviđao odredbu u tom smislu.
- 67 S činjeničnog aspekta nije sporno da u ovom slučaju udio društva Ryanair u društvu Aer Lingus ne omogućava društvu Ryanair „kontrolu” nad društvom Aer Lingus. Osim informacija danih u točkama 10. i 11. pobijane odluke, društvo Aer Lingus navodi „da prihvata pretpostavku iz točke 11. pobijane odluke da dana 27. lipnja 2007. društvo Ryanair nije imalo ‚kontrolu’ u smislu članka 3. stavka 2. [Uredbe o koncentracijama]”. Isto tako, društvo Aer Lingus ne tvrdi da 29,3-postotni udio društva Ryanair u društvu Aer Lingus iz mjeseca kolovoza 2007. tom društvu omogućava kontrolu nad društvom, nego samo navodi da mu taj udio daje „velike mogućnosti za uplitanje u upravljanje i poslovnu strategiju društva Aer Lingus”.
- 68 Inače, odgovarajući na tvrdnje tužitelja o navodnim negativnim učincima na tržišno natjecanje Komisija je u pobijanoj odluci s pravom odbacila tvrdnju da bi se u ovom slučaju ti učinci mogli stvarno poistovjetiti s nekim oblikom kontrole (točka 11. pobijane odluke). U vezi s tim treba općenito napomenuti da svrha Uredbe o koncentracijama nije zaštita trgovackih društava od trgovinskih sporova između njih i njihovih dioničara ili otklanjanje svake nesigurnosti u vezi s odobravanjem važnih odluka od strane tih dioničara. Ako uprava društva Aer Lingus smatra da postupanje društva Ryanair kao dioničara jest zloraba prava ili da je to postupanje nezakonito, ona predmet može uputiti nadležnim nacionalnim sudovima ili tijelima.
- 69 U svakom slučaju, iako je istina da činjenice koje navodi tužitelj upućuju na to da su odnosi između njegove uprave i društva Ryanair napeti i da oni imaju suprotstavljena stajališta o brojnim pitanjima, one svejedno ne dokazuju – kao što se to zahtijeva da bi Komisija mogla primijeniti članak 8. stavak 4. Uredbe o koncentracijama – postojanje mogućnosti izvršavanja prevladavajućeg utjecaja na tog poduzetnika.
- 70 Tako je jedini dokaz koji potkrepljuje tvrdnju da je društvo Ryanair iskoristilo svoj udio kako bi pokušalo dobiti pristup povjerljivim strateškim planovima i poslovnim tajnama društva Aer Lingus, općenito formulirani dopis u kojem društvo Ryanair traži sazivanje sastanka s upravom društva Aer Lingus. Tužba ne sadržava nikakve dokaze u prilog

tome da su tijekom tog sastanka bile stvarno razmijenjene povjerljive informacije. U svakom slučaju takva razmjena informacija ne bi bila neposredna posljedica manjinskog udjela, nego bi predstavljala naknadno postupanje dvaju trgovačkih društava koje bi se potencijalno moglo ispitati s obzirom na članak 81. UEZ-a.

- 71 Slično tomu, što se tiče tvrdnje da je društvo Ryanair glasovalo protiv posebne rezolucije kojom bi se upravi omogućilo izdavanje dionica a da ih prije ne ponudi postojećim dioničarima, kao što je to općenito predviđeno pravom trgovačkih društava, iz komentarâ predsjednika uprave društva Aer Lingus u dnevniku The Irish Times od 7. srpnja 2007., u članku naslovljenom „Ryanair osujećuje pokušaj Aer Lingusa da smanji njegov udio”, koje navodi Komisija, a tužitelj ne osporava, očito je da na to društvo neuspjeh te rezolucije nije znatno utjecao.
- 72 Što se tiče tvrdnje da je društvo Ryanair zahtjevalo sazivanje dviju izvanrednih glavnih skupština kako bi ukinulo strateške odluke koje je donijelo društvo Aer Lingus, Komisija navodi, a tužitelj ne osporava, da je uprava društva Aer Lingus odbila ta dva zahtjeva i da su predviđene odluke bile provedene unatoč protivljenju društva Ryanair. Taj primjer upućuje na to da, suprotno tužiteljevim tvrdnjama, društvo Ryanair nije u mogućnosti tužitelju nametati svoju volju.
- 73 Što se tiče tvrdnje da je društvo Ryanair pokrenulo kampanju protiv uprave društva Aer Lingus, tu tvrdnju treba shvatiti kao novo upućivanje na dvije izvanredne glavne skupštine čije je sazivanje zahtjevalo društvo Ryanair te na prepisku i izjave za javnost u vezi s time. Kao što to Komisija napominje u svojim podnescima, društvo Aer Lingus odbilo je ta dva zahtjeva i svoju odluku provelo kao što je i bilo predviđeno. Čak i kada bi bilo točno da je društvo Ryanair nekoliko tjedana pravilo probleme upravi društva Aer Lingus, to i dalje ne bi dokazalo da je moglo vršiti prevladavajući utjecaj na tog poduzetnika u smislu Uredbe o koncentracijama.
- 74 Kao odgovor na tvrdnju da manjinski udio u konkurentskom poduzetniku u duopolском uređenju sam po sebi narušava tržišno natjecanje jer trgovačko društvo koje ima takav udjel ima manju pobudu tržišno se natjecati s trgovačkim društvom za čiju je profitabilnost zainteresirano, valja napomenuti da tu tvrdnju demantiraju činjenice. Komisija s tim u vezi navodi, a tužitelj to ne osporava, da je nakon stjecanja udjela u društvu Aer Lingus društvo Ryanair uvelo četiri linije na kojima je prije letjelo isključivo društvo Aer Lingus i da je povećalo broj letova na šest drugih linija na kojima se tržišno natječe s društvom Aer Lingus (vidjeti priopćenja za medije društva Ryanair naslovljena „Ryanair najavljuje uvođenje 6 novih linija iz Dublina” od 15. kolovoza 2007. i „Trideset i prva nova linija iz baze u Shannonu i tri nove linije iz Dublina” od 25. listopada 2007.). Kao takva, ta teoretska tvrdnja ni u kojem slučaju nije dostatan dokaz da društvo Ryanair ima neki oblik kontrole nad društvom Aer Lingus koji bi mogao opravdati dezinvestiranje manjinskog udjela koji je u ovom slučaju sporan.
- 75 Isto vrijedi i za tvrdnju da udio društva Ryanair ima materijalan učinak na dionice društva Aer Lingus, koje postaju manje interesantnima. U načelu, privlačnost društva Aer Lingus, kako financijska tako i na burzovnom tržištu, ne temelji se samo na manjinskom udjelu društva Ryanair, nego treba u obzir uzeti cjelokupan kapital tog poduzetnika, u kojemu udio mogu imati i drugi veći dioničari. Osim toga, čak i ako pretpostavimo da udio društva Ryanair može utjecati na privlačnost društva Aer Lingus, to ne bi bio dostatan dokaz postojanja kontrole u smislu Uredbe o koncentracijama.

- 76 Kad bi se prihvatiло da Komisija može naložiti dezinvestiranje manjinskog udjela samo zato što on predstavlja teoretski ekonomski rizik u slučaju duopola ili zato što umanjuje privlačnost dionica jednoga od poduzetnika koji tvore taj duopol, to bi značilo prekoračenje ovlasti koje su Komisiji dodijeljene u svrhu kontrole koncentracija.
- 77 U svakom slučaju iz ispitivanja prijašnje prakse Komisije proizlazi da se sve odluke koje je Komisija do sada donijela na temelju članka 8. stavka 4. Uredbe o koncentracijama tiču koncentracija koje su već bile provedene i u kojima je ciljno trgovačko društvo prestalo biti neovisan konkurent trgovačkog društva preuzimatelja. Za razliku od ovog slučaja, te se odluke nisu odnosile na primjenjivost članka 8. stavka 4. na dotičnu koncentraciju, nego samo na mjere primjerene za ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja koje je bilo dokinuto provedbom koncentracije, pri čemu se te mjere mogu od slučaja do slučaja mijenjati ovisno o okolnostima konkretnog slučaja. Stoga se na prijašnju praksu Komisije u vezi s postupanjem prema manjinskim udjelima na temelju članka 8. stavka 4. Uredbe o koncentracijama nije moguće pozivati kako bi se osporili kriteriji određeni tom odredbom.
- 78 Posljedično, Komisiji se ne može prigovoriti da je prekrшила članak 8. stavak 4. Uredbe o koncentracijama zato što je smatrala da u ovom slučaju nije bila provedena nikakva koncentracija i da, dakle, nema ovlast društvu Ryanair naložiti prodaju njegovog udjela u društvu Aer Lingus. Komisija bi imala takvu ovlast na temelju Uredbe o koncentracijama samo u slučaju da je taj udio omogućio društvu Ryanair kontrolu nad društvom Aer Lingus izvršavanjem pravnog ili stvarnog prevladavajućeg utjecaja na to društvo, što ovdje nije slučaj.
- 79 Na gore navedenu ocjenu ne utječe činjenica da je Komisija tijekom postupka ispitivanja smatrala da za udio koji je društvo Ryanair steklo na tržištu netom prije i tijekom javnog nadmetanja – što, prema njegovim riječima, predstavlja „pojedinačnu koncentraciju” – treba smatrati da čini dio tog nadmetanja. Jer, u slučaju da treba donijeti odluku o nesukladnosti, čak i kada je prijavljena koncentracija bila provedena, u toj se fazi, a to je faza ispitivanja, Komisija ne bavi „ponovnom uspostavom stanja prije provedbe koncentracije”. Komisija se time počinje baviti tek kada je konačna odluka donesena i kada treba utvrditi posljedice koje iz te odluke proizlaze, nakon što postane jasno da postojeća situacija nije u skladu s tom odlukom.
- 80 Tijekom postupka ispitivanja Komisija prije svega nastoji spriječiti situacije u kojima se koncentracija provodi iako se još može ocijeniti nesukladnom sa zajedničkim tržištem. To je cilj članka 7. Uredbe o koncentracijama, kojim se nastoji osigurati poštovanje jednog od temeljnih načela uredbe, prema kojem se koncentracija od značaja za cijelu Zajednicu ne može provesti ako se prvo ne prijavi Komisiji te je ona ne odobri.
- 81 Naime, prema članku 4. stavku 1. uredbe naslovljenom „Prethodna prijava [...]”, koncentracije na koje se odnosi uredba treba prijaviti Komisiji prije njihove provedbe te nakon sklapanja ugovora, objave javnog nadmetanja ili stjecanja kontrolnog udjela. To je načelo preuzeto i u članku 7. Uredbe o koncentracijama naslovljenom „Privremena odgoda koncentracija”. Prema članku 7. stavku 1., koncentracija od značaja za cijelu Zajednicu ne provodi se ili prije nego što bude prijavljena ili dok se ne ocijeni sukladnom sa zajedničkim tržištem. Prema članku 7. stavku 2., stavak 1. ne spriječava provedbu javnog nadmetanja ili niza transakcija vrijednosnim papirima kojima se kontrola u smislu članka 3. stječe od različitih prodavatelja pod uvjetom da se

koncentracija odmah prijavi Komisiji sukladno članku 4. i da stjecatelj ne ostvaruje glasačka prava koja proizlaze iz predmetnih vrijednosnih papira ili da to čini ali samo kako bi očuvao punu vrijednost svojeg ulaganja te na temelju izuzeća koje je odobrila Komisija.

- 82 Valja napomenuti da u slučaju javnih nadmetanja ili stjecanja kontrole nizom transakcija sigurnosnim papirima koji uključuju različite prodavatelje, obveza privremene odgode provedbe koncentracije do odobrenja Komisije podliježe automatskom izuzeću. Kako bi mogle ostvariti to izuzeće, zainteresirane strane moraju koncentraciju odmah prijaviti Komisiji i ne smiju ostvarivati glasačka prava koja proizlaze iz tih vrijednosnih papira. Kao što to Komisija ističe u svojim podnescima, tim se izuzećem rizik zabrane transakcije u stvari prenosi na stjecatelja. Ako nakon postupka ispitivanja Komisija smatra da prijavljenu transakciju treba zabraniti, vrijednosne papire stečene radi provedbe koncentracije treba prodati, kao što je to opisano u predmetima Tetra Laval i Schneider, na koje se poziva pobijana odluka i tužitelj (vidjeti točke 27. i 48. ove presude).
- 83 U tom pogledu, stjecanje udjela koje samo po sebi ne omogućava kontrolu u smislu članka 3. Uredbe o koncentracijama može ulaziti u područje primjene članka 7. te uredbe. Pristup Komisije treba shvatiti tako da pojam „pojedinačne koncentracije” koristi za ograničavanje rizika da se nađe u situaciji u kojoj bi odluku o nesukladnosti trebalo dopuniti odlukom o prestanku kako bi se privela kraju kontrola koja je bila stečena još i prije nego što je Komisija donijela odluku o njezinim učincima na tržišno natjecanje. Kada je Komisija od društva Ryanair zahtjevala da ne ostvaruje svoja glasačka prava, pri čemu je isto tako napomenula da ta glasačka prava društvu Ryanair ne omogućavaju kontrolu nad društvom Aer Lingus (vidjeti točku 14. ove presude), od društva Ryanair je samo zatražila da izbjegne situaciju u kojoj bi provodilo koncentraciju zbog koje bi mogla biti donesena mjera na temelju članka 8. stavaka 4. i 5. ako bi se utvrdilo da je ta koncentracija nesukladna sa zajedničkim tržištem.
- 84 Zbog tih razloga Komisija je u točkama 12. i 13. pobijane odluke ispravno smatrala da se u ovom slučaju manjinski udjel društva Ryanair u društvu Aer Lingus ne može smatrati „djelomičnom provedbom” koncentracije zbog koje bi mogla biti donesena mjera na temelju članka 8. stavaka 4. i 5. ako bi se utvrdilo da je ta koncentracija nesukladna sa zajedničkim tržištem.
- 85 Budući da društvo Ryanair nije ostvarivalo stvarnu kontrolu nad društvom Aer Lingus, sporni udjel nije moguće izjednačiti s „koncentracijom” koja je „već bila provedena” iako je posao kojim je taj udio bio stečen bio ocijenjen nesukladnim sa zajedničkim tržištem.
- 86 Nijedan od argumenata koje je tužitelj naveo u svojim podnescima i na raspravi, u kojima i na kojoj se u biti ponovno izlaže teorija na koju je već bio dan odgovor u pobijanoj odluci, ne može dovesti u pitanje gornju ocjenu.
- 87 Prema tome, unatoč utvrđenju postojanja pojedinačne koncentracije i utvrđenju da je koncentracija nesukladna sa zajedničkim tržištem, navedenima u odluci Ryanair, Komisija je u pobijanoj odluci dostačno pravno i činjenično utemeljila svoju odluku o neusvajanju mjere u skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe o koncentracijama.

- 88 Isto rasuđivanje vrijedi za članak 8. stavak 5. Uredbe o koncentracijama, u vezi s kojim tužitelj ističe iste argumente protiv analize koju je o tom pitanju dala Komisija u pobijanoj odluci, a koja *mutatis mutandis* preuzima analizu u vezi s člankom 8. stavkom 4. te uredbe.
- 89 Naposljetku, valja podsjetiti da je u pobijanoj odluci Komisija navela da se člankom 21. stavkom 3. Uredbe o koncentracijama obveza nameće samo državama članicama, dok se Komisiji ne dodjeljuju nikakve posebne dužnosti ili ovlasti. Komisija je zato smatrala da nije ovlaštena dati pravno obvezujuće tumačenje te odredbe i da nije u položaju odgovoriti na zahtjev za tumačenje koje je postavilo društvo Aer Lingus (vidjeti točku 29. gore).
- 90 Opći sud, kao i Komisija, napominje da prema članku 21. stavku 3. Uredbe o koncentracijama, „[n]ijedna država članica ne primjenjuje svoje nacionalno zakonodavstvo o tržišnom natjecanju na koncentracije koje su od značaja za cijelu Zajednicu” i da se stoga tom odredbom Komisiji ne dodjeljuje ovlast donošenja mjere koja bi imala pravno obvezujuće učinke takve naravi da utječu na interes državljanstva Aer Lingus. Komisiji se stoga ne može zamjeriti što je u svojem odgovoru podsjetila na pravni okvir koji je primjenjiv na ovaj slučaj i na posljedice koje proizlaze iz njega, osobito u vezi s tužbama predviđenima člancima 226. i 234. UEZ-a (vidjeti točku 31. ove presude).
- 91 Osim toga, svojim tvrdnjama u ovom predmetu tužitelj poziva Opći sud da ispita jednu hipotezu koja je nevaljana u mjeri u kojoj se primjena članka 8. stavaka 4. i 5. Uredbe o koncentracijama ne temelji na pogrešnim zaključcima a to je suprotno onom što tvrdi tužitelj (vidjeti točku 55. ove presude). Kada ne postoji koncentracija od značaja za cijelu Zajednicu, države članice mogu na udio društva Ryanair u društvu Aer Lingus slobodno primjenjivati svoje nacionalno zakonodavstvo o tržišnom natjecanju u skladu s u tu svrhu predviđenim pravilima.
- 92 Iz prethodnoga proizlazi da tužbu treba odbiti u cijelosti.

Troškovi

- 93 Sukladno odredbama članka 87. stavka 2. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku snosi troškove, ako je takav zahtjev postavljen. Budući da tužitelj nije uspio u postupku te da su Komisija i društvo Ryanair podnijeli zahtjev da mu se naloži snošenje troškova, treba mu naložiti da osim vlastitih troškova snosi i troškove Komisije i društva Ryanair, uključujući troškove postupka privremene pravne zaštite.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (treće vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. Tužba se odbija.

2. Aer Lingus Group plc snosit će vlastite troškove kao i troškove Komisije i društva Ryanair Holdings plc, uključujući troškove postupka privremene pravne zaštite.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 6. srpnja 2010.

[Potpisi]

* Jezik postupka: engleski

RADNI PRIJEVOD